

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Priştine, 4 Kasım 2016
Nr. Ref.: RK994/16

KABUL EDİLMEZLİK KARARI

Başvuru No: KI24/16

Başvurucu:

Avdi Haziri

Kosova Yüksek Mahkemesinin Rev. nr. 191/2015 sayı ve 1 Eylül 2015 tarihli kararı hakkında anayasal denetim başvurusu

KOSOVA CUMHURİYETİ ANAYASA MAHKEMESİ

Mahkeme Heyeti:

Arta Rama-Hajrizi, Başkan
Ivan Čukalović, Başkanvekili
Altay Suroy, Üye
Almiro Rodrigues, Üye
Snezhana Botusharova, Üye
Bekim Sejdiu, Üye
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, Üye
Gresa Caka-Nimani, Üye

Başvurucu:

1. Başvuru, Gilan mukimi Avdi Haziri tarafından (bundan böyle: başvuru) sunulmuştur. Başvurucuyu Priştine’de mukim avukat Basri Jupolli temsil etmiştir.

İtiraz Edilen Karar

2. Başvurucu İstinaf Mahkemesinin Ca.nr. 4315/2012 sayı ve 1 Eylül 2015 tarihli kararı, Gilan Belediye Mahkemesinin C.nr. 681/11 sayı ve 4 Eylül 2012 tarihli kararı, Gilan Bölge Mahkemesinin AC.nr. 148/11 sayı ve 21 Eylül 2011 tarihli kararı şirket İstinaf Mahkemesinin Ae.nr. 87/2014 sayı ve 13 Mayıs 2014 tarihli kararı ile Gilan Belediye Mahkemesinin C.nr. 232/2004 sayı ve 18 Mart 2011 tarihli kararıyla bağlantılı olan Rev. nr. 191/2015 sayı ve 1 Eylül 2015 tarihli Yüksek Mahkeme kararına itiraz etmiştir.
3. Yüksek Mahkeme Kararı başvurucuya 16 Ekim 2015 tarihinde teslim edilmiştir.

Başvurunun Konusu

4. Başvurunun konusu Kosova Cumhuriyeti Anayasasının (bundan böyle: Anayasa) 46. maddesi [Mülkiyetin Korunması] ile güvence altına alınan mülkiyet hakkını ihlal ettiği ileri sürülen Rev. nr. 191/2015 sayı ve 1 Eylül 2015 tarihli Yüksek Mahkeme kararı hakkında anayasal denetim talebidir.
5. Başvurucu herhangi bir anayasal hükme atıfta bulunmaksızın ayrıca adil ve tarafsız yargılanma hakkının da temelde ihlal edildiği yönünde bir iddia ileri sürmüştür.

İlgili Hukuk

6. Başvuru Kosova Cumhuriyeti Anayasasının 113.7 madde fıkrası, 03/L-121 sayılı Kosova Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi Hakkında Kanunun (bundan böyle: Kanun) 47. maddesi ile Kosova Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü’nün (bundan böyle: İçtüzük) 29. kuralına dayandırılmıştır.

Başvuru Süreci

7. Başvurucu 16 Şubat 2016 tarihinde Kosova Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesine (bundan böyle: Mahkeme) başvurusunu teslim etmiştir.
8. Mahkeme Başkanı 14 Mart 2016 tarihinde Üye Gresa Caka-Nimani’yi raportör yargıç olarak görevlendirmiş, üyeler Altay Suroy (başkan), Bekim Sejdiu ve Selvete Gërxhaliu-Krasniqi’den oluşan Ön İnceleme Heyeti’ni belirlemiştir.
9. Mahkeme, başvurunun kaydedildiğini 27 Nisan 2016 tarihinde başvurucuya bildirmiş ve başvurunun birer nüshasını Yüksek Mahkeme ile İstinaf Mahkemesine göndermiştir.

10. Mahkeme 29 Nisan 2016 tarihinde başvuru ile Gilan Temel Mahkemesinden başvuru tarafından itiraz konusu Yüksek Mahkeme kararının teslim alındığı tarihi gösteren teslim tesellüm tutanağını göndermelerini istemiştir.
11. Mahkeme başvuruçunun Yüksek Mahkeme kararını 16 Ekim 2015 tarihinde teslim aldığını gösteren teslim tesellüm tutanağını 12 Mayıs 2016 tarihinde teslim almıştır.
12. Ön İnceleme Heyeti 15 Eylül 2016 tarihinde Raportör Yargıç'ın raporunu inceledikten sonra oybirliğiyle Mahkeme Heyetine başvurunun kabul edilmez olduğuna ilişkin öneri sunmuştur.

Olguların Özeti

13. Başvuru dosyasındaki evraktan başvuruçunun erkek kardeşlerinin bir mülkü 1984 yılında üçüncü bir taraf olan A. J.'ye sattıkları anlaşılmıştır. Asgari 20 (yirmi) yıllık uzun bir zaman diliminden sonra başvuru A. J.'nin söz konusu mülk üzerindeki mülkiyet hakkını sorgulamıştır.
14. A. J. 25 Nisan 2004 tarihinde Gilan Belediye Mahkemesine dava açarak başvuru tarafından sorgulanan mülkiyet hakkının doğrulanmasını talep etmiştir. A. J.'nin davasına konu olan çekişmenin değeri 250 avro olarak belirlenmiştir. Bu değer mahkemelerce kabul edilmiş ve başvuru bu değere adalet yargısı organları nezdinde herhangi bir zamanda itiraz etmemiştir.
15. Gilan Belediye Mahkemesi 18 Mart 2011 tarihinde çıkardığı C. nr. 232/2014 sayılı kararla A. J.'nin dava dilekçesini temellendirilmiş bularak kabul etmiştir. Belediye Mahkemesinin gerekçesinde başvuruçunun erkek kardeşlerinin A. J.'ye dava konusu mülkü 1984 yılında satmış olduklarını, mülke 20 (yirmi) yıl boyunca kimse tarafından engellenmeden emaneten malik olduğunu, Kosova'da yürürlükte olan kanunlar uyarınca A. J.'nin dava konusu mülk üzerinde mülkiyet hakkını kazanmış olduğunu belirtmiştir.
16. Başvuru 13 Nisan 2011 tarihinde Gilan Bölge Mahkemesine itiraz dilekçesi vererek usule ilişkin hükümlerin ihlal edildiğini, fiili durumun yanlış ve eksik tespit edildiğini ve maddi hukukun yanlış uygulandığını ileri sürmüştür.
17. Gilan Bölge Mahkemesi 21 Eylül 2011 tarihinde çıkardığı AC. nr. 148/11 sayılı kararla başvuruçunun itirazını kabul edip Belediye Mahkemesinin kararını bozmuş ve yeniden yargılama için dava dosyasını iade etmiştir.
18. Belediye Mahkemesi 4 Eylül 2012 tarihinde çıkardığı C.nr. 681/11 sayılı kararla A. J.'nin dava dilekçesini kabul etmiş ve dava konusu mülkün satın alama sözleşmesi ile fiili işgal esasınca A. J.'nin sahibi olduğunu doğrulamıştır.

19. Başvurucu 9 Ekim 2012 tarihinde Bölge Mahkemesine itiraz ederek usul kanunu ihlali, fiili durumun yanlış ve eksik tespiti ve maddi hukukun yanlış uygulandığını ileri sürmüştür.
20. İstinaf Mahkemesi 6 Şubat 2015 tarihinde çıkardığı CA. nr. 4315/2012 sayılı kararlar başvuruçunun itirazını temelden yoksun olarak reddetmiş ve Belediye Mahkemesi kararını onamıştır. İstinaf Mahkemesi Belediye Mahkemesinin tespitlerinin doğru olduğunu belirterek kararını benimsemiştir.
21. Başvurucu 7 Mayıs 2015 tarihinde Yüksek Mahkemeye revizyon dilekçesi vererek usul kanunu ihlal edildiğini ve maddi hukukun yanlış uygulandığını ileri sürmüştür.
22. Yüksek Mahkeme 1 Eylül 2015 tarihinde çıkardığı Rev. nr. 191/2015 sayılı kararlar başvuruçunun İstinaf Mahkemesi kararına yaptığı revizyon başvurusunu kabul edilmez bularak reddetmiştir. Yüksek Mahkeme başvuruçudan yapılan revizyon başvurusunun Çekişmeli Yargılama Usulü Kanununun 211. madde 3. fıkrasında belirtildiği şekilde dava konusu malın 3,000 avroyu aşmadığı için kabul edilmez olduğu gerekçesini bildirmiştir. Yüksek Mahkeme devamında davacı A. J.'nin Gilan Belediye Mahkemesine dava açtığı dönemde dava miktarını 250 avro olarak bildirdiğini eklemiştir.

Başvurucunun İddiaları

23. Başvurucu, kendi davasında Anayasa'nın 46. maddesi [Mülkiyetin Korunması] ile güvence altına alınan mülkiyetin korunması hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.
24. Adalet mahkemelerinde yapılan yargılama süreçleriyle ilgili olarak başvuruçunun şunları ileri sürmüştür: (i) dava konusu mülkün satışının gerçek sahibi tarafından yapılmadığını zira başvuruçunun ile kardeşleri miras paylaşımını yapmamışlardı; (ii) satışla ilgili ödeme hiçbir zaman teyit edilmemiştir; (iii) adalet mahkemelerinin mülk davasına 250 avroluk değer biçmiş olmaları mantık dışıdır.
25. Bu doğrultuda ilk iddiayla ilgili olarak başvuruçunun şunu belirtmiştir: ... *tüm adalet mahkemelerinde karar yanlış satış akdinin gerçek malikle yapılmadığına ilişkin kararı belirleyici delilin dikkate alınmamasından, çünkü satışı yapan ne veraset ne de başka yolla gerçek malik olamamıştır...*
26. İkinci iddiasıyla ilgili olarak başvuruçunun şunu belirtmiştir: ... *Mahkemeler satış fiyatıyla alakalı hiçbir fiili durumu doğru ve nesnel biçimde teyit etmemişlerdir, nitekim dava dosyasında yapılmış olan ödemelere ilişkin deliller bulunmamakta ve bu ödemeler mirasçılar nezdinde açıklığa kavuşturulmamıştır ve tartışmalı kalmaya devam etmişlerdir.*

27. Üçüncü iddiasıyla ilgili olarak ise başvuru şunu belirtmiştir: ...*Savunma da tüm mahkemelerin ilk dava dilekçesinde belirtilen mülk davasına 250 € değer biçmişler, ancak dava 200.000,00 DM meblağ için görüşülmüştür.*

Başvurunun Kabul Edilirliği

28. Mahkeme öncelikle başvuru Anayasada belirtilmiş ve Kanun ile İçtüzükte ayrıntıları verilmiş olan kabul edilirlilik koşullarının yerine getirip getirmediğini değerlendirmek durumundadır.

29. Mahkeme bununla ilgili olarak Anayasa'nın 113. madde 1 ve 7. fıkrasına atıfta bulunur. Fıkra şöyledir:

Anayasa Mahkemesi, yasal şekilde sadece yetkili makamlarca açılmış davalar hakkında karar verir.

(...)

7. Yasalarla belirlenen tüm yasal yollar tükendikten sonra bireyler, kamu otoriteleri tarafından kendi bireysel hak ve özgürlükler ihlal edildiğinde dava açma haklarına sahiptirler.

30. Mahkeme ayrıca Kanun'un 48. maddesine atıfta bulunmuştur. Madde şöyledir:

İstem müracaatında bulunan kişi, isteminde hangi hak ve özgürlüğünün ihlal edildiğini tahmin ettiğini ve müracaatta bulunan kişinin itirazda bulunmak istediği kamu otoritenin somut işleminin hangisi olduğu konusunda doğru bir açıklama yapmakla görevlidir.

31. Mahkeme, İçtüzük'ün 36. kuralı (1) (d) ve (2) (d) bentlerini de dikkate almıştır. Kural şöyledir:

(1) Mahkeme başvuruları yalnız şu hallerde görüşebilir:

[...]

d) Başvuru prima facie olarak açıkça temellendirildiği veya temelden yoksun olmadığı zaman.

(2) Mahkeme şu kanaatlere vardığında başvuruyu açıkça temelden yoksun olduğunu ilan eder:

d) Başvurucunun kendi iddiasını yeterli şekilde kanıtlayamadığı zaman.

32. Mevcut başvuruda Mahkeme temel meselenin mülkiyet hakkı ile dava konusu mülk üzerindeki mülkiyet hakkının teyidi olduğunu, adalet mahkemelerinin kararlarında Mülkiyet Hukuki Temel İlişkileri Kanununun 28. maddesine dayandırdıkları gerekçelerinde bildirdikleri üzere 20 (yirmi)

yılı aşkı süre boyunca A. J.'nin satın alma sözleşmesi, malik olması ve mülkten engellenmeden yararlanmasından mülkiyet hakkının doğmuş olduğu anlaşılmıştır.

33. Mahkeme başvuruçunun adalet mahkemeleri kararlarına ilişkin şu memnuniyetsizliklerinin olduğunu tespit etmiştir: (i) dava konusu mülkün satışının gerçek sahibi tarafından yapılmadığını zira başvuruçucu ile kardeşleri miras paylaşımını yapmamışlardı; (ii) satışla ilgili ödeme hiçbir zaman teyit edilmemiştir; (iii) adalet mahkemelerinin mülk davasına 250 avroluk değer biçmiş olmaları. Bunun sonucu olarak başvuruçucu, Anayasa'nın 46. maddesi [Mülkiyetin Korunması] ile güvence altına alınan mülkiyet hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.
34. Başvuruçunun ilk ve ikinci iddiasıyla, dolayısıyla dava konusu mülkün satışının kanuna aykırılığıyla ilgili olarak Mahkeme, adalet mahkemelerinin sürekli atıfta buldukları Mülkiyet Hukuki Temel İlişkileri Kanununda öngörüldüğü şekilde A.J.'nin satış ücretini ödeyip mülke malik olması ve yirmi (20) yılı aşkın sürede kimseden engellenmeden yararlanması neticesinde mülkiyet hakkını kazanmasına ilişkin hukuki ve olgusal temelleri açıklayıp yeterli gerekçe bildirdiklerini tespit etmiştir.
35. İstinaf Mahkemesi karar gerekçesinde şunu belirtmiştir:

Şifahi satış sözleşmesi ve satış ücretini ödemesi neticesinde davacının mülkiyetine aldığı dava konusu mülkten 20 yıl süreyle yararlandığı ve bu süre içerisinde davalılar tarafından engellenmediğine ilişkin su götürmez olgusu dikkate alındığında bu mahkeme davacının dava konusu mülkün sadık maliki olduğunu tespit etmiştir. Bu malikiyet meşrudur, zira şifahi sözleşmeye dayanmaktadır ve davalıların hiçbiri ilk derece mahkemesinde mülkiyetin cebren, kandırma veya iyi niyet istismarı üzerine alındığı yönünde bir itirazları olmamıştır.

36. Başvuruçunun üçüncü iddiasıyla yani dava miktarıyla ilgili olarak Mahkeme, başvuruçunun adalet mahkemelerinin hiçbir derecesi nezdinde itiraz etmediğini tespit etmiştir. Hatta dava ve dava cevaplarında itiraz ettiği tutarı başvuruçunun kendisinin zikrettiği görülmektedir. Başvuruçunun Çekişmeli Yargılama Usulü Kanununda belirtildiği şekilde dava tutarından dolayı revizyon başvurusunu kabul edilemez bulup reddeden Yüksek Mahkeme revizyon başvurusunda dahil olmak üzere, bu konuyu adalet mahkemelerindeki yargılamalarda gündeme getirdiğine ilişkin hiçbir delil yoktur.
37. Yüksek Mahkeme kararının ilgili kısmı şöyledir:

... Davacı 25.5.2004 tarihinde Gilan Belediye Mahkemesine dava dilekçesi sunduğu dönemde dava değerini 250 € olarak belirlemiştir. Alt derece mahkeme kararları 38/2008 sayılı Resmi gazetede 5.10.2008 tarihinde yayımlanmış olan 03/L-006 sayı ve 30 Haziran 2008 tarihli Çekişmeli Yargılama Usulü Kanununun yürürlüğe girdiği dönemde alındıkları göz önünde bulundurulduğunda Çekişmeli Yargılama Usulü Kanununun 211.3 madde fıkrası gereğince nakit, eşya teslimatı veya

başka bir taahhüdün yerine getirilmesiyle ilgili olmayan ve dava konusunun değeri 3.000 avroyu aşmayan konularda mülkiyet hukuku davaları hakkında revizyon başvurusu yapılamaz. Davacının davasında belirtilen uyumsuzluğun değeri 250 € olduğu ve ÇYUK 211.3 madde fıkrasında belirtilen meblağı aşmadığı gerçeğinden hareketle bu davada revizyon başvurusu yapılamaz ve bu haliyle reddedilmesi gerekmektedir.

38. Aslında bu iddia ilk kez Anayasa Mahkemesi başvurusunda ileri sürülmüştür. Anayasa Mahkemesi sübsidiarite ilkesi uyarınca bu konuyu daha önce adalet yargısında dava konusu olup görüşülmüş olmadan değerlendiremez.
39. Sübsidiarite ilkesi başvuruçunun usule ilişkin tüm imkânları adalet yargısında tüketip ondan sonra Anayasa veya temel hak ihlali bulunması halinde böyle bir düzeltmenin talebini gerektirir. Aksi halde adalet yargısı usullerinden yararlanma veya buna ilişkin Anayasa ihlallerini rapor etme başarısızlığı sonucunda başvurunun Anayasa Mahkemesi'nce kabul edilmez olarak ilan edilmesinde sorumluluk, başvuruçunun kendisine ait olur. (bkz. *KI07/09 sayılı Deme Kurbogaj ve Besnik Kurbogaj'ın Yüksek Mahkeme'nin Pkl.nr. 61/07 sayı ve 24 Kasım 2008 tarihli kararı ile Ap. no. 510/2007 sayı ve 26 Mart 2008 tarihli kararları hakkında anayasal denetim başvurusuna ilişkin 19 Mayıs 2010 tarihli kabul edilmezlik kararı*, bkz. *mutatis mutandis, AİHM 25803/94 sayılı Selmouni – Fransa davası 28 Temmuz 1999 tarihli kararı [GCl, §74; Kudla v. Polonya [GCl, § 152, Andrashik ve diğerleri v. Slovakya kararı*).
40. Mahkeme bu doğrultuda derece mahkemeleri tarafından işlendiği iddia edilen olgu ve kanunlara ilişkin hataları incelemek (meşruiyet) kendi görevi olmadığını, ancak bu tür işlemlerin başvuruçunun Anayasa ile güvence altına alınmış haklarını ihlal edip etmediklerini incelemek (anayasal denetim) olduğunu belirtir.
41. Mahkeme, olgusal durumu doğru ve eksiksiz şekilde doğrulamanın adalet mahkemelerinin yargılama yetkisinde olduğunu hatırlatır. Anayasa Mahkemesinin rolü adalet mahkemesince yürütülen yargılama süreçlerinde anayasal standartları güvence altına almaktır. Bu nedenle “dördüncü derece mahkemesi” olarak faaliyet gösteremeyeceğini tekraren bildirir. (bkz. *Akdivar – Türkiye davası*, başvuru No: 21893/93, 16 Eylül 1996 sayılı AİHM kararı, ayrıca bkz. *KI 86/11 Milaim Berisha* adlı başvuruçunun başvurusuna ilişkin 5 Nisan 2012 tarihli kabul edilmezlik kararı).
42. Başvuruçucu, adalet mahkemelerinin keyfi veya hakkaniyetsiz hareket ettiklerini gösteremeye başarılı olamamıştır. Kendi delillerini adalet mahkemelerinkilerle değiştirmek Anayasa Mahkemesi'nin görevi değildir ve genel bir kural olarak sunulan delilleri değerlendirmek adalet mahkemelerinin görevidir. Anayasa Mahkemesi ancak bir bütün olarak ele alındıklarından yargılama süreçlerinin başvuruçuya karşı adil ve tarafsız yargılama yapılıp yapılmadığını inceleyebilir (Bkz. *Edwards v. Birleşik Krallık*, No: 13071/87, 10 Temmuz 1991 tarihli Avrupa İnsan hakları Komisyonu Raporu).

43. Başvurucunun dava sonucundan memnuniyetsizliğine ilişkin olgu Anayasa ve özellikle Anayasa'nın 31. maddesinde öngörülmüş olan adil ve tarafsız yargılanma hakkı ihlallerine yönelik kanıtlanmış başvuru sunma hakkı vermez (bkz. *Mezotur-Tiszazuqi Tarsulat v. Macaristan*, Başvuru No: 5503/02, 26 Temmuz 2005 tarihli AİHM kararı)
44. Bu koşullarda Mahkeme, başvurucunun Anayasa ile güvence altına alınmış olan hak ve özgürlüklerinin, daha kesin bir ifadeyle Anayasa'nın 46. maddesinin [Mülkiyetin korunması] ihlaline ilişkin iddiaları delil sunarak destekleyemediği ve bu iddiasını yeterince gerekçelendiremediği, zira onun sunduğu delillerin adalet mahkemelerinin Anayasa ile güvence altına alınmış olan haklarını ihlal ettiğini göstermediği görüşündedir.
45. Netice itibariyle başvuru anayasal temeller bakımından açıkça temelden yoksundur ve Anayasa'nın 113.7 fıkrasında ile Kanun'un 48. maddesi belirtilip İçtüzük'ün 36. kuralı (1) (d) ile (2) (d) bentlerinde kabul edilirlilik ayrıntıları belirtildiği şekilde kabul edilmez olarak ilan edilmesi gerekmektedir.

BU SEBEPLERDEN DOLAYI

Anayasa'nın 113.7. fıkrası, Kanun'un 48. maddesi ile İçtüzük'ün 36. kuralı (1) (d) ile (2) (d) bentleri uyarınca Kosova Anayasa Mahkemesi'nin 15 Eylül 2016 tarihinde yapılan duruşmasında oybirliğiyle:

- I. Başvurunun kabul edilmez olarak REDDİNE,
- II. Kararın taraflara TEBLİĞ EDİLMESİNE,
- III. Kanununun 20.4 maddesi uyarınca bu kararın Resmi Gazetede YAYIMLANMASINA karar verilmiştir.
- IV. İşbu karar derhal yürürlüğe girer.

Raportör Yargıç

Anayasa Mahkemesi Başkanı

Gresa Caka-Nimani

Arta Rama-Hajrizi